

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Pardubice

Inspekční zpráva

**Základní škola Vysoké Mýto, ulice Jiráskova 317,
okres Ústí nad Orlicí**

Jiráskova 317, 566 01 Vysoké Mýto

Identifikátor: 600 104 231

**Zřizovatel: Město Vysoké Mýto, B. Smetany, 566 01 Vysoké Mýto
Školský úřad Ústí nad Orlicí, Špindlerova 1167, 562 01 Ústí nad Orlicí**

Termín konání orientační inspekce: 9. – 11. květen 2000

Čj.	102 215/00-2651
Signatura	oj5ct106

ÚVOD

Základní škola je příspěvkovou organizací. Sdružuje základní školu, školní jídelnu a školní družinu. První stupeň základní školy a školní družina jsou umístěny v odloučeném pracovišti ul. Gen. Svatoně 720. Dle zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení je kapacita školy stanovena pro 650 žáků, v letošním školním roce školu navštěvuje ve 28 třídách 715 žáků – kapacita školy je výrazně překročena. Pro školu je charakteristické stálé zlepšování materiálních podmínek – po zprovoznění budovy pro I. stupeň rekonstrukce školní kuchyně (radou města je uloženo zajistit stravování důchodců a zaměstnanců městského úřadu) a rekonstrukce tříd. Na I. stupni se vyučuje podle výchovně vzdělávacího programu čj. 12 035/97-20 Obecná škola, na II. stupni je to Základní škola, čj. 16 847/96-2.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk ve 4. -9. ročníku

Týdenní hodinová dotace předmětu je v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu. Náplň učiva sledovaných hodin vycházela z učebních osnov, učivo bylo žákům předkládáno v logickém sledu v návaznosti na předcházející lekce. Ve většině hodin byly stanoveny přiměřené výukové cíle, které zohledňovaly aktuální stav třídy. Vyučující měli zpracovány tématické plány učiva různé úrovně. Ve třídách, v nichž jsou zařazení žáci se specifickými potřebami, jsou vyučující informováni výchovnou poradkyní o speciálních pracovních postupech.

Výuka daného předmětu ve 4. a 5. ročníku je zabezpečena šesti vyučujícími s pedagogickou způsobilostí, v 6. - 9. ročníku vyučuje pět učitelů s pedagogickou a odbornou způsobilostí. Hodiny probíhaly v kmenových učebnách jednotlivých tříd. Místnosti jsou světlé, funkčně zařízeny. Při výuce žáci nejčastěji používali učebnice a pracovní sešity. Fond odborné literatury, jazykových příruček (Slovník spisovné češtiny) je vzhledem k velkému počtu tříd nutno doplnit. ČŠI nezaznamenala mimo jedné hodiny práci žáků s jazykovými příručkami. Žákovská knihovna nabízí žákům 1. - 9. ročníků řadu titulů, z větší části staršího data. Orientace žáků při vyhledávání knih je ztížena jejich nesystematickým uspořádáním.

Struktura hodin odpovídala z větší části věku žáků a výukovým cílům. Organizační pokyny pro žáky byly formulovány jasně a věcně. V nižších ročnících (4., 5. ročníky) převažovalo využívání rozmanitých metod a forem práce, učivo bylo vyvozováno v logických souvislostech. Některé učitelky zařazovaly prvky aktivního učení se zaměřením na rozvoj logického myšlení, předkládané učivo bylo přiměřeně náročné. Vedení žáků k samostatnosti nebylo ve všech třídách důsledně dodržováno. Reakce vyučujících na únavu žáků z velkých veder byla minimální (v průběhu inspekce byly vysoké teploty).

Organizace výuky ve vyšších ročnících byla z větší části efektivní. Žáci pracovali s učebnicemi a připravenými texty. Učitelé vedli žáky k samostatnosti a k zodpovědnosti, byl kladen důraz na spisovné vyjadřování. Literární výchova směřovala k vytváření čtenářských dovedností a pochopení čteného textu. V 6. ročníku vyučující žáky pozitivně motivoval, vtáhl do děje a formou řízeného rozhovoru otevřel žákům prostor k vyjádření jejich vlastních názorů. Žáci tak byli vedeni k dovednosti orientovat se v textu a chápat vzájemné literární souvislosti.

Motivační složka výuky ve většině hodin nechyběla, vyučující využívali dosavadních znalostí žáků a respektovali zásady posloupnosti a přiměřenosti učiva. Během ověřování znalostí žáků byly patrné prvky sebehodnocení a sebekontroly. Žáci byli vedeni k rozvoji komunikativních dovedností a rozšiřování slovní zásoby. Místy se objevila aktualizace probíraného učiva

s využitím mezipředmětových vztahů. Téměř ve všech sledovaných hodinách nechybělo závěrečné shrnutí a hodnocení výkonů žáků. Hodnocení mělo pozitivně motivační charakter, bylo spravedlivé a objektivní. V žakovských knížkách mají rodiče dostatek informací o průběžném hodnocení žáků.

Ve všech sledovaných hodinách byla respektována osobnost žáka a byly rozvíjeny jeho komunikativní schopnosti. Projev učitelů byl ve většině případů kultivovaný a srozumitelný. Učitelům se však nepodařilo vždy vzbudit u žáků aktivitu a pozitivní vztah k práci.

Celkově je úroveň výuky českého jazyka ve 4. - 9. ročníku dobrá.

Německý jazyk

Tříhodinová týdenní dotace v německém jazyce odpovídá učebnímu plánu příslušného vzdělávacího programu. Učivo uvedené v osnovách je z časového i obsahového hlediska rozpracováno v tematických plánech pro příslušné ročníky.

V pěti sledovaných hodinách německého jazyka vyučovaly čtyři vyučující. Tři z nich splňují podmínky úplné kvalifikovanosti. Dvě ze sledovaných hodin probíhaly v jazykové učebně vybavené potřebnou didaktickou technikou i řadou dalších výukových materiálů. Vzhledem ke svým rozměrům však není tato učebna, zejména pro početně větší skupiny žáků, příliš vhodná. Neumožňuje optimální uspořádání lavic a ve stísněném prostoru se obtížně uplatňují některé formy moderní komunikativní výuky. Ostatní hodiny probíhaly v kmenových učebnách, dostatečně prostorných a pěkně upravených. I zde vyučující zajistily potřebnou audiotechniku. Na efektivitu některých hodin jazykové výuky mají negativní dopad vysoké počty žáků ve skupinách (ve čtvrtém ročníku dokonce 26 žáků). Vzhledem k existenci paralelních tříd vzniká ve škole více skupin pro jazykovou výuku, což umožnilo rozdělit žáky podle úrovně znalostí. Při práci s takto výkonnostně diferencovanými skupinami má vyučující možnost optimálně přizpůsobit tempo i obsah výuky aktuálním potřebám a možnostem žáků.

Na začátku vyučovacích jednotek vyučující většinou nedostatečně jasně formulovali cíl a průběh hodiny. Hodiny byly ale strukturovány velmi pestře, metody a formy se často střídaly, výuka nebyla jednotvárná, obsahovala řadu hravých prvků. Vyučující pracovaly metodicky tvořivě s audionahrávkami a s výjimkou jedné byl ve všech hodinách kladen důraz na komunikativní orientaci výuky. Ve sledovaných hodinách byla použita řada pomůcek (elektronické varhany, plyšové hračky, časopisy, obrazové a textové materiály). Ve většině sledovaných hodin nebyla zanedbána ani správná výslovnost a s výjimkou jedné hodiny byly výslovnostní chyby žáků opravovány. V optimální míře se pracovalo s učebnicemi (velmi kvalitní řadou „Heute haben wir Deutsch,“). Všechny čtyři vyučující se snažily vést hodiny v německém jazyce, v některých hodinách zejména u vyšších ročníků, ale ne zcela důsledně.

Hodnocení a klasifikace probíhaly nenásilně v průběhu hodin, žákům byly jejich výsledky oznamovány. Motivačním prvkem byla hravá, zábavná forma většiny hodin, zařazování písní a her, při kterých se žáci mohli pohybovat po třídě. Vhodně formulovaná motivace na začátku hodiny však byla ze strany vyučujících většinou podceňována.

Komunikace mezi vyučujícími a žáky i mezi žáky navzájem odpovídala s výjimkou jedné hodiny standardu obvyklému na základních školách. Ve zmíněné hodině se žáci chovali neukázněně a nesoustředěně (jednalo se o výkonnostně nejslabší skupinu v rámci osmých tříd).

Kvalita výuky německého jazyka je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání v matematice a fyzice

Realizace učebního plánu v matematice a fyzice na II. stupni je v souladu s deklarovaným vzdělávacím programem. Učební osnovy vzdělávacího programu jsou plně obsaženy v tematických plánech vyučujících sledovaných předmětů. Posloupnost a časové dotace pro jednotlivá témata jsou pedagogy v tematických plánech zpracovány pro podmínky školy. Příprava pedagogů na jednotlivé vyučovací jednotky byla velmi dobrá. Jednotlivé vyučovací hodiny měly stanoveny jasné cíle a obsah vycházející z tematických plánů. Cíle byly plněny v souladu se zásadou soustavnosti a s přihlédnutím na aktuální podmínky ve třídě.

Pedagogický sbor je stabilizován. Veškerou výuku matematiky a fyziky provádějí učitelé s pedagogickou a odbornou způsobilostí. Výuka fyziky se uskutečňuje v odborné pracovně fyziky. V kabinetu fyziky jsou učební pomůcky v dostatečném množství pro konání demonstračních, skupinových a frontálních experimentů i laboratorních prací. Pomůcky jsou pravidelně využívány a udržovány. Již delší dobu nebyly pořízeny nové učební pomůcky pro fyziku. Didaktická technika v hospitovaných hodinách nebyla použita. Žáci mají vždy učební texty vyučovaného předmětu. Učební prostředí, ve kterém probíhala výuka matematiky a fyziky bylo podnětné, estetické. V hodinách absentovala (zejména ve fyzice) odpočinková část, která by kompenzovala psychickou, ale i fyzickou zátěž žáků.

Struktura vyučovacích hodin odpovídala věku žáků, formy a metody práce byly zpravidla rozmanité a vhodně střídány. Vyučovací čas byl efektivně využíván, spád hodin odpovídal možnostem a schopnostem žáků. Organizace výuky hodin matematiky však neumožňovala žákům pracovat individuálním tempem, nebylo využíváno vnitřní diferenciací, mohli však využívat alternativních metod řešení příkladů. Odbornou terminologii vyučující vhodně používali a vyžadovali ji od žáků s přihlédnutím na jejich znalosti a zkušenosti. Obsah učiva vždy navazoval na procvičené vědomosti s přihlédnutím k tomu, pro jakou další vědomost či dovednost se vytvářejí předpoklady. Žáci získávali znalosti a dovednosti v žádoucím obsahu, rozsahu i tempu. Vyučující využívali při výkladu nového učiva i při procvičování bilaterálních vztahů s jinými vyučovacími předměty. Zápisy a náčrty prováděné vyučujícími na tabuli byly přehledné. Učivo bylo interpretováno vždy věcně správně. Ve fyzice v některých hodinách byli žáci vedeni k týmové práci při konání experimentů, shlédli demonstrační pokus, jiná hodina byla bez pokusu, přestože by byl vhodný. Laboratorní práce žáci provádějí v omezené míře. Žákovské sešity jsou většinou vyučujícími nekontrolovány, žáci nejsou vedeni ke graficky přehlednému řešení úkolů. Domácí úkoly jsou zadávány účelně a v přiměřeném množství.

Při zahájení vyučovací jednotky byl žákům zpravidla oznámen cíl a průběh hodiny, výklad vždy vycházel ze znalostí a dovedností žáků, jejich prověřování či doplňování. Vyučujícím vždy šlo o to, aby žáci pochopili vztahy a souvislosti a uměli aplikovat učivo. V jedné hodině fyziky učitel učivo žákům spíše předával, aniž by u nich rozvíjel kognitivní doménu učení. Hodnocení vědomostí žáků mělo pozitivně motivační charakter, bylo objektivní, spravedlivé, učitelem zdůvodněné. Ve čtvrtletních pracích z matematiky byly hodnoceny matematické operace, které žáci ovládají, nebyli hodnoceni za to, co neumí. Při orientačním zjišťování znalostí a dovedností učitelé pochvalou pozitivně motivovali žáky, s přihlédnutím na individuální dispozice žáků. Absence ústního zkoušení v matematice neumožňuje žákům prokázat do jaké míry si osvojili požadované vědomosti, dovednosti a návyky. V závěru hodin většinou nebylo provedeno shrnutí učiva a hodnocení výkonu žáků.

V hodinách panovala atmosféra vzájemného respektu, spolupráce, tolerance a důvěry mezi žáky a vyučujícími i žáky navzájem. Učitelé vytvářeli pro žáky klidné, nestresující prostředí. Interakce a komunikace pedagog – žák byla na velmi dobré úrovni. Ve výuce byl vytvářen prostor pro žáky, aby vyjadřovali vlastní názor, východisko, řešení. Vyučující se nebránili diskusi, připouštěli možnost různých názorů. Verbální i neverbální komunikace vyučujících byla s výše popsanou výjimkou kultivovaná, pro žáky byli svým vystupováním pozitivními

vzory. Nežádoucí chování žáků se v době konání inspekce neobjevilo, naopak bylo zřejmé, že žáci jsou vedeni k dodržování pravidel mezilidských vztahů. K sobě i k dospělým se chovali ohleduplně a zdvořile.

Kvalita vzdělávání v matematice a fyzice dosahuje průměrné úrovně, je dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Celkově je kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Ředitel školy nemá písemně zpracovány koncepční záměry. Za prioritu nutnou pro efektivní činnost školy považuje ředitel rozšíření kapacity školy a vybudování dalších odborných pracoven. Z analýzy současného stavu vychází roční plán práce školy „Hlavní úkoly výchovně vzdělávací práce ve školním roce 1999/2000“. Cíle stanovené tímto plánem jsou reálné. Při jeho přípravě byla pracovníkům školy umožněna účast na konkrétních částech. Týdenní plány, které jsou vyvěšovány na nástěnkách ve sborovnách, výstižně a jmenovitě obsahují organizační pokyny. Každé tři měsíce se koná provozní porada pedagogických pracovníků, kde je možnost vyjádřit se k aktuální výchovně vzdělávací problematice. Učební plán pro II. stupeň není v předmětu praktické činnosti splněn. Celková časová dotace tohoto předmětu je sice naplněna, avšak předmět není vyučován v 8. a 9. ročníku. Tím je porušen § 3 odst. 1 zákona č. 564/1990 S., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Volitelné předměty se vyučují až od 8. ročníku, zato však je na žáka počítáno se třemi hodinami. Pro žáky 8. ročníku jsou volitelnými předměty počítače a informatika, německý jazyk, anglický jazyk a cvičení z matematiky. Žáci 9. ročníku si mohou vybrat z těchto volitelných předmětů: cvičení z matematiky, cvičení z českého jazyka, počítače a informatika, domácnost a technické činnosti. Na I. stupni mohou žáci navštěvovat některý z pěti nepovinných předmětů, na II. stupni jsou tři nepovinné předměty. Dále škola nabízí žákům možnost pracovat v pěti zájmových kroužcích.

Kompetence pracovníků včetně pravomocí jsou vymezeny jednoznačně a srozumitelně „Organizačním řádem, a přehledně „Organizačním schématem,“. Pro vedoucí pracovníky je vypracován popis práce a materiál „Rozdělení úkolů mezi členy vedení školy,“. Vedením školy se rozumí ředitel a 2 zástupkyně ředitele školy. Poradními orgány ředitele jsou mimo pedagogické rady předmětové komise, zásadní otázky školy jsou konzultovány s vedením odborů. Ochrana osobních dat pracovníků školy i žáků je zajištěna. V organizaci vyučování je nedodržováním délek přestávek porušen § 9 odst. 2 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Škola nepožádala MŠMT ČR o udělení výjimky, přestože z důvodu velkého počtu dojíždějících žáků je pro organizaci vyučování krácení přestávek nutné. Aktuální informace rodičům o prospěchu a chování žáků podává škola v 1. a 2. ročníku pomocí žakovských sešitků, od 3. ročníku žakovskými knížkami. Učitelé mají pravidelně konzultační hodinu pro rodiče a 2x ročně se konají třídní schůzky rodičů. Vedení školy nereagovalo na doporučení ze „Sdělení o průběhu a výsledcích školní inspekce,“ čj. ČŠI 83/95 ze dne 15. května 1995:

- Vytvoření vnitřních pravidel hodnocení a klasifikace.
- V řádu školy je nevyvážená složka povinností a práv subjektů výchovy.

Výroční zpráva školy za rok 1998-99 neúplně charakterizuje školu, jak to vyžaduje § 17e odst.2 písm. c, d, e zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění

pozdějších předpisů. Škola se velmi dobře prezentuje na veřejnosti organizováním vlastních akcí a účastí na sportovních soutěžích a kulturních akcích ve městě i v rámci okresu.

Vedení školy používá účelně nástroje operativního řízení, které je funkční a účinné. Styl vedení školy je demokratický. Výuka je z 82% zajištěna pedagogy s odbornou i pedagogickou způsobilostí. Z hlediska personálního obsazení chybí zejména učitelé plně kvalifikovaní pro výuku anglického jazyka, výtvarné a rodinné výchovy. Ředitel školy seznamuje všechny pedagogy s nabídkou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, dává možnost výběru akcí, eventuálně přesvědčuje či koordinuje. K termínu inspekce se učitelé účastnili již 41 akcí souvisejících s dalším vzděláváním. Za pomoc začínajícím učitelům zodpovídají uvádějící učitelé, odborně nezpůsobilým je pomoc poskytována v rámci práce předmětových komisí. Kritéria pro přidělování osobních příplatků jsou vytvořena, pracovníkům jsou známa. Mimořádné odměny dostávají pracovníci za akce, které byly provedeny nad rámec pracovních povinností.

Systém vnitřní kontroly je vytvořen organizačním řádem a pracovními náplněmi vedoucích pracovníků. Kontrola výchovně vzdělávacího procesu (pedagogická dokumentace, práce předmětových komisí, práce výchovného poradce, kontrola práce třídních učitelů a hospitační činnost) je rozdělena mezi členy vedení školy. Cíle hospitační činnosti pro školní rok nejsou předem určeny, vycházejí z aktuálních potřeb. S obecnými závěry a častěji se opakujícími nedostatky zjištěnými při hospitacích jsou učitelé seznamováni na jednáních pedagogických rad a na provozních poradách. Vnější kontrola byla v letošním školním roce provedena okresní správou sociálního zabezpečení a školským úřadem – nebyly shledány nedostatky a závady. Ke sledování kvality práce pedagogů a hodnocení úrovně výsledků učení žáků zadává ředitel žákům testy.

Hodnocení kvality řízení

Rozsah, účelnost a kvalita plánování i kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy jsou ještě vyhovující. Vedení a motivování pracovníků i systém a účinnost kontrolních mechanismů jsou velmi dobré.

Celkově je kvalita řízení školy dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 20. května 1998
- Zřizovací listina ze dne 4. listopadu 1995
- Živnostenský list – předmět podnikání: hostinská činnost
- Koncesní listina k hostinské činnosti
- Organizační řád ZŠ Jiráskova ul. 317/IV Vysoké Mýto
- Vnitřní řád ZŠ Jiráskova ul. 317/IV Vysoké Mýto
- Hlavní úkoly výchovně-vzdělávací práce ve školním roce 1999/2000
- Rozdělení úkolů mezi členy vedení školy
- Výroční zpráva školy za školní rok 1998-99
- Sdělení o průběhu a výsledcích školní inspekce čj. ČŠI 83/95 ze dne 15. května 1995
- Sdělení o výsledcích inspekční činnosti čj. ČŠI O-10-05/9697-061 ze dne 20. února 1997

- Protokol okresní správy sociálního zabezpečení ze dne 27. dubna 2000
- Protokol o hospodaření s majetkem, prostředky státního rozpočtu a dodržování obecně závazných předpisů pro zacházení s prostředky státního rozpočtu – provedl školský úřad dne 15. prosince 1999
- Pracovní náplně vedoucích pracovníků školy
- Kriteria pro přidělování osobních příplatků
- Učební plán školy
- Záписy z pedagogických rad
- Rozvrh hodin
- Tematické plány předmětů, ve kterých byla hodnocena kvalita vzdělávání
- Třídní knihy hospitovaných tříd
- Výběr žákovských knížek a žákovských písemností v hospitovaných třídách
- Čtvrtletní práce z matematiky

ZÁVĚR

V souvislosti s hodnocením kvality vzdělávání ve sledovaných předmětech a kvality řízení školy je celkové hodnocení školy dobré.

Při inspekční činnosti nebylo zjištěno neefektivní využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektori	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Vladimír Tomek
Členové týmu	Mgr. Věra Rečlová
	Mgr. Ladislava Zelenková

V Pardubicích dne 9. června 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:

Razítko

Ředitel školy	Podpis

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa

Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	2000-06-22	102 257/00-2651
Zřizovatel	2000-06-22	102 256/00-2651

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		nebyly